RUSKI INWALID

No. 42.

PIĄTEK. 20 Lutego 1820 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: z Petersburga. Wiadomości Zagraniczne: Niemcy. Francyia. Angliia. Rozmaitości.

WIADOMOŚCI KRAIOWE

z Petersburga, 20 Lutego.

— Radca stanu Doktor *Geerot* nayłaskawiey mianowanym został Vice dyrektorem wydziału medycznego w ministerium woiennem i chirurgiem dworu Jego Cesarskiey Mści.

— Niezaięty obowiązkiem służby radca stanu rzeczywisty *Nowolilców*, zaszczycony tą rangą przy uwolnieniu od obowiązku, przyięty znowu został do służby czynney w pierwszey randze i pomieszczony za stołem oberprokurorskim w siódmym wydziale z gażą stosowną do stopnia.

— Pozawczora o godzinie 7mey z południa Baronówna *Holtz* dała wyborny koncert instrumentalny i wokalny. Publiczność petersburska zawiadomiona przez programma o celu iego, licznie się raczyła zgromadzić. Piękne w iakim kolwiek przedmiocie talenta są zawsze cenne i miłe; lecz tam gdzie miłość synowska iest pierwszą sprężyną działaiącą i mierne nawet staią się naywybornieyszemi. Panna *Holtz* powodowana iedynie chęcią wsparcia oyca swego w krytycznych zostaiącego okolicznościach, przedsięwzięła ukazać się w obliczu tylu znawców muzyki, przezwyciężyła tę boiaźń i niepewność iakie zwyczaynie młodey i niedoświadczoney towarzyszą o sobie; a chociaż w skromnem swoiem pismie do iednego z artystów tuteyszych wyznała, iż nietylko daleką iest od tego aby sobie iaką kolwiek przyznawała doskonałość, lecz nadto cierpi na tem niezmiernie, że publiczność powiększey części, a przynaymniey znawcy muzyki wiedzą, iż iego iest wychowanicą; niepewną bowiem będąc swego talentu niechciała rzucić nieprzyiemnego cienia na słusznie i pracowicie nabytą sławę iego. Ta rzadka skromność w młodey artystce, tem więcey dała blasku pięknemu iey talentowi. Publiczność bowiem zachwycona iey lotnością na

fortepianie, tysiącami co chwila obsypywała ią oklasków i koncert ten uprzyiemniony wybornym głosem Pani *Borgondio* dziwnie pięknym znalazła.

— W przeszłą środę Pani *Borgondio* opuściła stolicę tuteyszą.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

z Berlina, 19 *Lutego*.

W przeszły czwartek odbyły się tu obrzędy pogrzebowe w kościele katedralnym po J. K. M. *Annie-Elżbiecie-Ludwice* Małżonce Xiążęcia *Ferdynanda* pruskiego wdowie. Te smutne obrzędy dokonane były z przyzwoitą okazałością. Cztery tysiące przeszło pochodni oświecały orszak żałobny prowadzący zwłoki Xiężney z iey pałacu do Kościoła.

z Wiednia, 9 *Lutego*.

Starszy syn Pani *Murat* prosił o pozwolenie udania się do Ameryki; lecz tego nieotrzymał.

Poseł Króla Hiszpańskiego przy dworze tuteyszym, Don *Pedro Cevalos* od kilku dni iest chory.

Według ostatnich listów z Stambułu od 10 z. m. Wielki wezyr usuniętym został od urzędu bynaymniey tego się niespodziewaiąc, a Basza niegdyś bruski, mianowany iest następcą iego.

Czytamy w pismach z Bukarestu, że podczas tęgich przeszłych mrozów w mieście tem i okolicach przyległych ziawiły się wilki.

Od Brzegów Menu, 8 *Lutego*.

Jego Królewicowska Mość Kurfirst Hesski powrócił do zupełnego zdrowia.

z Ausburga, 9 *Lutego*.

W tych dniach dostrzeżono i tu, owych naypierwiey w Paryżu widzianych zuchwalców, zadaiących bolesne ukłócia przechodzącym kobitom. Kilka kobiet powracaiących niedawno dosyć późno do domu, doswiadczyło tey boleśney napaści. Zwierzchność mieyscowa, obiecała sto złotych nagrody temu, ktoby wydał choć iednego z winowayców.

FRANCIIA.

z Paryża, 9 *Lutego*.

Xiąże *Richelieu* wyieżdża do Londynu w charakterze posła nadzwyczaynego z powinszowaniem wstąpienia na tron *Jerzemu IV*. Powiadaią nawet że dziś lub iutro opuści stolicę tuteyszą.

Jenerał *Exelmans* który przed rokiem iescze otrzymał pozwolenie powrócenia do Francii, przybył niedawno do Paryża i był u Króla, który przyiął go łaskawie i te pochlebne powiedział wyrazy: »Kontent iestem Jenerale że cię oglądam, wiele na tobie rachuię.«

Słychać iż w zdarzeniu gdyby Hrabia *Decases* miał bydź uwolnionym od służby, Pan *Montisquieu* zastąpi mieysce iego i będzie Ministrem spraw wewnętrznych, a Hrabia *Blacas* na mieyscu Barona *Pasquier* ministrem spraw zagranicznych.

Poseł austryiacki przy dworze londyńskim Xiąże Paweł *Esterhasi* przybył do stolicy tuteyszey.

Pan *Desserre* przeiechał pozawczora przez Lugdun do Nice. Ta podróż niezaszkodziła bynaymniey zdrowiu iego.

W tych dniach wyszedł z druku zupełny etat wydziału woiennego. Wyczytuiemy z niego że woysko francuzkie liczy 187,940 osob oficerów, pod oficerów i szeregowych, a 35,483 koni. Wydatki na utrzymanie iego wynoszą 180,805,000 franków.

Wiadomo że Minister spraw wewnętrznych rozsyła teraz do różnych miast posągi i popiersie mężów znakomitych, a gazety twierdzą że te podarunki niewszędzie chętnie są przyymowane; miasto Renn nieprzyięło pusągu *Moreau* a Nantes Jenerała *Pichegrou*.

Ciągłe i tęgie mrozy porobiły rospadliny w wielu górach, a mianowicie w górze Bonomme w departamencie Boguense, kilka iest teraz rospadlin i każda gęstą wydaie parę. Oddawna iuż uważano, iż na tey górze nierównie prędzey aniżeli na innych topniały śniegi, wnoszą zatem, że musi zawierać zródła wód ciepłych.

— W ostatnich doniesieniach z Maroko czytamy iż Wice-Król mieszkaiący w Faez, zamordowanym został w zamku swoim.

— Donoszą z Augustury od 14 Listopada roku zeszłego, że Jenerał *Bryon* uwolnionym został od służby, a Pan *Jolis* mianowany iego następcą.

Przez trzy dni ciągle to iest 6, 7 i 8. b. m. były u Króla posiedzenia rady sekretney. Pierwszego dnia zatrudniano się wyłącznie

prawem o wyborach; a chociaź posiedzenie było bardzo burźliwe i trwało do poźna, przedmiot iednakźe niebył rozstrzygniętym, a zostawionym na decyzią Króla, która dotychczas iescze nienastąpiła. Co do dwóch ostatnich posiedzeń, o tych rozmaite są pogłoski: wielu iest tego zdania, iź tam nietylko zastanawiano się nad prawem o wyborach i zaciągiem woyska, lecz nadto i sprawy Hiszpańskie zaymowały niemało czasu.

Na posiedzeniu izby deputowanych w dniu 7m. b. m. odbytem, odczytywano wyciągi z proźb licznych do teyźe izby podanych. W iedney z nich wnoszono, aby źołnierze wtenczas tylko byli uzbroieni kiedy pełnią słuźbę. To przełoźenie było przyczyną wielu sprzeczek. Jedni poczytali ie za krzywdzące woyskowych, a znowu drudzy utrzymywali przeciwnie i dowodzili iź źołnierz zbroyny nie w czasie obowiązku słuźby, częstokroć staie się przyczyną przelewu krwi. W drugiey petycyi przekładano aby rząd zwrócił uwagę na wychowanie młodzieźy w Korsyce, a mianowicie w przedmiotach religiynych, które zupełnie tam są zaniedbane. Trzecia znowu petycyia nad tem zastanawiała uwagę deputowanych, aby stroy narodowy dawny był w prowadzony; to przełoźenie rozśmieszyło wszystkich. Lecz nietu iescze koniec proiektu prosiciela; źądał albowiem aby wszyscy obywatele podzieleni byli na cztery klassy, a te odróźniały się iedna od drugiey osobnym stroiem. Tu dopiero śmiech powstał powszechny.

Angliia.

z Londynu, 8 *Lutego*.

Ostatni Biuletyn o zdrowiu Króla JMści, zupełnie czyni nas spokoynemi. Aź do dnia 4. b. m. lękali się doktorowie aby nienastąpił powtórny paroxyzm; Król bowiem niespał w nocy; a w chorobie tey spoczynek iest naypewnieyszem lekarstwem. Lecz odtąd iak sen znalazł się, niebespieczeństwa i obawy znikły. Zupełne iednak wyzdrowienie nietak rychło nastąpi, po tak bowiem cieźkiey niemocy stopniami się powraca do zdrowia.

Xiąźe *Sussexki* mocno iest zaźalony tak na wszystkich braci swoich, iak i na pierwszych urzędników państwa, za tę widoczną oziębłość którą mu okazywano gdy wykonywał uroczystą przysięgę. Pisma oppozycyyne wyrzucaią nieprzyzwoitość tego postępku w naydotkliwszych wyrazach.

W nocy między 3 i 4. b. m. złoźono zwłoki Króla zeszłego w potróyney trumnie: z tych pierwsza iest zdrzewa mahoniowego pokryta atłasem karmazynowym i wyłoźona materacami z teyźe materyi. Druga ołowiana, a zewnętrzna takźe z drzewa mahoniowego.

Gazety nasze napełnione są opisami obrzędów uźywanych w dawnych czasach przy koronacłach Królów. Kiedy Król *Jakób I* koronował się razem z małźonką swoią, w tenczas lord pierwszy podkomorzy dworu i lord szambelan posługiwali Monarsze podaiąc mu bieliznę, suknie i wodę do umycia się. Płaszcze Krolewskie czyli purpury były z axamitu karmazynowego, bogato haftowane złotem. Draperyie i firanki w pokoiu sypialnym były zupełnie nowe i według owoczasowey ceny kosztowały 260 funtów szterlingów. Lord *Scrivelsbi*, który na dzielnym krolewskim koniu poprzedzał orszak iadący na koronacią otrzymał po tem tegoź konia z bogatem siodłem w podarunku; nieprzestaiąc na tem prosił iescze o 20 łokci atłasu; lecz tego mu niedano. Lord *Liston* który za stołem częstował oboie Krdlestwo Jch Mość *waflami*, wziął takźe w podarunku srebrny półmisek na którym ie podawał, i cały do tego naleźący serwis.

— Donoszą z Panamy, źe miasto Lima w smutném iest połoźeniu; od morza bowiem co chwila spodziewa się napaści Lorda *Cochrene*, a z lądu Jenerała St *Martin*, który w dziesięć tysięcy woyska zaiął iuź miasto Pocoya o dziesięć tylko mil (zapewne angielskich) odległe od Limy. Osada tey stolicy Królestwa peruańskiego, składa się z 2500 Europoyczyków i 6500 milicyi.

ROZMAITOŚCI.

Sposób pędzenia wódki z kartofel. (Wyciąg z Bulletin de la société d' encouragement. Avril 1817.)

Cztery funty ięczmiennego słodu, wysuszonego na powietrzu i zmełtego, rozprowadza się w małey ilości wody ciepłey, rzuca się do kadzi, leie się około 25 funtów wody wrzącey i miesza się; kładzie się 100 funtów kartofel omytych, ugotowanych w wodzie lub w parze i utartych; to wszystko doskonale zmięszawszy, nakrywa się kadz i zostawia się w spoczynku przez dwie godziny; poczem dodaie

się około 225 funtow wody, w którey rozpuszcza się pierwiey od 6 do 8 uncyy drożdzy piwnych; woda powinna bydź tak ciepła, aby cała massa wzięła temperaturę między + 10° a + 16° stopniami ciepłomierza Reomiura; wtedy przydaie się iedna szklanka, lub nawet i więcey dobrey wódki, i to wszystko wymieszane i nakryte zostawuie się w spoczynku. Po kilku godzinach cała massa zaczyna fermentować mniey więcey mocno, stosownie do ilości i dobroci drożdzy i do temperatury mieysca, która nie ma bydź mnieysza od 9 stopni ciepła, ani większa od 16. Kadź powinna mieć dość znaczną wysokość, ażeby massa w czasie fermentacyi naymniey sześć cali podnieść się mogła. Zostawuie się fermewtacya sama sobie aż do zupełnego uspokoienia się: trwa pospolicie od trzech dni do pięciu; gdy w kadzi na wierzchu znaydzie się tylko woda, a kartofle na spód opadną, znakiem to będzie ukończoney fermentacyi; wówczas płyn spuszcza się, massa wyciska się i dystylluie: otrzymany produkt powtórnie się przepędza. Jeźli fermentacya była dobra, można z wyrażoney ilości kartofel zawsze spodziewać się od 5 do 6 *pintes* (*) wódki pokazuiącey 20 stopni na areometrze. Przepędzaiąc raz trzeci otrzymuie się wyskok od 35 stopni. Dla uniknienia smaku przypalonego, trzeba dystyllować za pomocą pary.

Pewna hrabini francuzka, którą wypadki polityczne znad brzegów Sony (*Saone*) przeniosły do Austryi, założyła o 8 mil od Wiednia w maiątku niewielkim gorzelnią, i postępuiąc sposobem wyżey opisanym ma z niey czystego dochodu na rok 3500 franków. Każe codzień gotować i przepędzać 100 funtów kartofel, dwoma warzeniami po 500 funtów na każdy raz, z czego otrzymuie około 60 *pintes* dobrey wódki. Osad zostaiący po dostyllacyi używa się na karm dla bydła, którego iest 33 sztuki rogatego, 60 sztuk swiń, i 60 sztuk owiec. Bydło te ostatki wodą rozprowadzone ie z chciwością; owca spożywa na dzień pięć funtów, połowę rano i tyleż wieczor.

W temże dziele w numerze grudniowym roku 1817 pisze: iż od lat kilku w departamencie *de la Meurthe* pędzą dość wielką ilość wódki z iagod kartoflowych, w tym celu zbieraią zupełnie dożrzałe iagody, gniotą ie walcami, iakich dystyllatorowie używaią do tarcia gotowanych kartofel; część mięsista iagod kładzie się do kadzi, i zostawia się dobrowolnemu fermentowaniu, a gdy się fermentacya ukończy dystylluią. Pospolicie z 24 funtów iagod nieutartych otrzymuie się ieden funt wódki dość przyiemney, pokazuiącey 19 stopni na areometrze. Dla ukrycia przypalonego smaku, którego niekiedy wódka nabywa, radzi P. *Virey* przecedzić ią przez wapno gaszone w powietrzu, a potem dystyllować z rosliną iakąkolwiek aromatyczną *np.* z anyżem, koprem, i t. d. Cierpkość zaś którey może nabyć będąc filtrowaną przez wielką ilość wapna, zniszczy się dodaniem trochy octu lub wina zwyczaynego kwaskowatego w czasie dystyllacyi. Smak nieprzyiemny wódki pochodzi z przypalenia iagod na dnie alembika leżących, dla uniknienia tego, lepiey byłoby nie iagody, ale sok z nich wyciśnięty dystyllować.

M. P.

W tę chwilę otrzymaliśmy z Paryża wiadomość urzędową, że Xiąże *Berri* umarł z ręki złoczyńcy przy wyyściu z teatru. Zabóyca targnął się na niego z tyłu, i sam oddał się w ręce sprawiedliwości, a za przyczynę zbrodni powiedział: iż Xiąże *Berri* był iedynym Xiążęciem domu Burbonów maiącym potomstwo, a tym samym następców tronu.— Obszernieysze szczegóły tak smutnego wypadku, skoro nadeydą, podane będą do wiadomości publiczney.

(a) *Pinte* dawna miara francuzka ma cali francuzkich sześciennych 46,95; garniec litewski ma cali sześciennych 142,324. Cal francuzki i litewski są równe między sobą.

---

w Petersburgu.

w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.